

*prof. dr hab. Marian Podstawka*

Katedra Polityki Europejskiej, Finansów Publicznych i Marketingu  
Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

*dr inż. Agnieszka Deresz*

Urząd Skarbowy w Siedlcach

## **Wybór efektywnej formy opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych małych i średnich przedsiębiorców**

### WSTĘP

Przedsiębiorstwa należące do grupy małych i średnich odgrywają znaczącą rolę w rozwoju gospodarczym kraju. Podmioty te są bowiem w warunkach zmieniającej się sytuacji gospodarczej bardziej elastyczne, zdecydowanie szybciej i sprawniej adaptują się do niestabilnego popytu i zmieniających się rynków zbytu niż przedsiębiorstwa duże. Podmioty te tworzą nowe miejsca pracy, wymuszają konkurencję charakteryzującą się wysoką jakością wytwarzanych wyrobów i świadczonych usług.

Przedsiębiorstwo zaliczane do grupy małych i średnich przedsiębiorstw zakładają osoby fizyczne. Osoby fizyczne prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą, czy też rozpoczynające jej prowadzenie mają możliwość wyboru w jakiej formie będą rozliczać uzyskane dochody, spośród czterech wariantów:

- opodatkowania na zasadach ogólnych:
  - według progresywnej skali podatkowej,
  - według stawki liniowej 19%,
- opodatkowania w formach zryczałtowanych:
  - według ryczałtu ewidencjonowanego,
  - według karty podatkowej.

Skoro zatem można wybrać jedną z czterech form opodatkowania, to oznacza, że w praktyce tylko jedna – w określonych warunkach charakterystycznych i właściwych dla każdego małego lub średniego przedsiębiorcy – jest metodą optymalną. Konsekwencje źle wybranej formy opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych są istotne i mogą być nimi m.in. nadmierne obciążenie podatkowe.

Z punktu widzenia rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw podstawowe znaczenie ma właściwe obciążenie podatkiem osiąganego przez nie dochodu,

gdyż w ten sposób zostaje im uszczuplona pewna kwota, która mogłaby stanowić ich kapitał własny. Wiąże się to z tym, że zmniejszona zostaje kwota, jaką przedsiębiorca mógłby przeznaczyć na cele rozwojowe, płynność finansową przedsiębiorstwa oraz efektywny popyt.

## CEL I METODY BADAWCZE

Celem tego opracowania jest usystematyzowanie małych i średnich przedsiębiorców pod względem osiąganych wyników ekonomicznych, dla których korzystne jest stosowanie poszczególnych form opodatkowania.

W tym celu posłużono się:

- po pierwsze – analizą efektywności opodatkowania według ryczałtu ewidencjonowanego oraz według zasad ogólnych według stawki liniowej 19%,
- po drugie – analizą efektywności opodatkowania według zasad ogólnych według stawki liniowej 19% oraz według progresywnej skali podatkowej.

## CHARAKTERYSTYKA POSZCZEGÓLNYCH FORM OPODATKOWANIA PODATKIEM DOCHODOWYM OD OSÓB FIZYCZNYCH

Każda z form opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych istotnie różni się od innych i posiada właściwą jej zasadę konstrukcji zobowiązania podatkowego. Przed przedstawieniem analizy efektywności różnych form opodatkowania celowe jest przedstawienie podstawowych zasad konstruujących te formy.

### *1.1. ZASADY OGÓLNE WEDŁUG PROGRESYWNEJ SKALI PODATKOWEJ*

Zasady ogólne według progresywnej skali podatkowej to podstawowa forma opodatkowania, dostępna dla każdego przedsiębiorcy – bez względu na rodzaj działalności, rozmiar i formę prawną (bez znaczenia jest fakt czy jest prowadzona indywidualnie, w spółce cywilnej, czy osobowej spółce handlowej – jawnej, komandytowej, komandytowo-akcyjnej). Wybierając zasady ogólne według progresywnej skali podatkowej jako sposób rozliczania podatku, przedsiębiorca ma możliwość uwzględnienia kosztów związanych z działalnością, skorzystania z wszelkich dostępnych ulg podatkowych i preferencji podatkowych, w tym z wspólnego rozliczenia z małżonkiem czy na zasadach przewidzianych dla osób samotnie wychowujących dzieci. Przedsiębiorca opodatkowany na zasadach ogólnych płaci podatek od dochodu. Co do zasady, dochód z pozarolniczej działalności gospodarczej ustala się na podstawie prawi-

dłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych, w oparciu o przepisy ustawy o rachunkowości. Jeżeli przychody nie osiągną równowartości 1 200 000 euro, przedsiębiorca prowadzi podatkową księgę przychodów i rozchodów. Zatem przedsiębiorcy, którzy w 2010 roku uzyskają przychody w kwocie niższej niż 4 784 400 zł, będą mogli w 2011 roku pozostać na podatkowej księdze przychodów i rozchodów. Przedsiębiorca, który wybrał zasady ogólne według progresywnej skali podatkowej jako formę opodatkowania płaci podatek dochodowy zaliczkowo wedle wyboru – co miesiąc lub co kwartał. Może też skorzystać z uproszczonych zaliczek płatnych w stałej wysokości. Po skończonym roku podatkowym w terminie do dnia 30 kwietnia roku następnego po roku podatkowym jest obowiązany złożyć zeznanie podatkowe o wysokości osiągniętego dochodu (poniesionej straty) w roku podatkowym na druku PIT-36.

### *1.2. ZASADY OGÓLNE WEDŁUG STAWKI LINIOWEJ 19%*

Zasady ogólne według stawki liniowej 19% są dostępne także bez względu na rodzaj, rozmiar i formę prawną pozarolniczej działalności gospodarczej. Jedynym ograniczeniem dotyczy podatników świadczących usługi na rzecz byłych pracodawców takie, jakie świadczyli na ich rzecz w ramach stosunku pracy w danym albo poprzedzającym dany rok roku podatkowym<sup>1</sup>. Stawka liniowa 19% jest stosowana do wszystkich dochodów z pozarolniczej działalności gospodarczej, bez względu na ich wielkość. Przedsiębiorca, który wybrał zasady ogólne według stawki liniowej 19% jako formę opodatkowania nie ma możliwości skorzystania z jakichkolwiek ulg podatkowych (wyjątek stanowi odliczenie od dochodu składek na ubezpieczenie społeczne, odliczenie od podatku składki na powszechne ubezpieczenie zdrowotne oraz możliwość przekazania 1% podatku na rzecz organizacji pożytku publicznego) i preferencyjnych zasad opodatkowania. Poza tym przedsiębiorcy, którzy wybrali tę formę opodatkowania obowiązani są prowadzić podatkową księgę przychodów i rozchodów, zgodnie z odrębnymi przepisami. Podatek płacony jest od pierwszej zarobionej złotówki (nie przysługuje tzw. kwota wolna wynosząca zarówno w roku 2010, jak i w 2011 roku 3091,00 zł), co miesiąc lub co kwartał (również można wybrać uproszczenia polegające na wpłacaniu zaliczek w stałej wysokości). Po skończonym roku podatkowym w terminie do dnia 30 kwietnia roku następnego po roku podatkowym przedsiębiorcy są obowiązani składać urzędowi skarbowemu zeznanie podatkowe o wysokości osiągniętego dochodu (poniesionej straty) w roku podatkowym na druku PIT-36L.

---

<sup>1</sup> Art. 9a ust. 3 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (DzU z 2000 r. nr 14, poz. 176 ze zm.).

### *1.3. RYCZAŁT OD PRZYCHODÓW EWIDENCJONOWANYCH*

Ryczałt od przychodów ewidencjonowanych jest zarezerwowany wyłącznie dla prowadzących działalność samodzielnie, w spółce cywilnej lub jawnej, z tym że prawo do tej formy opodatkowania mają wyłącznie ci przedsiębiorcy, których przychody z działalności gospodarczej za 2010 rok (w wypadku spółki – suma przychodów jej wspólników) nie przekroczyły równowartości 150 tys. euro – tj. 591 975,00 zł). Przekroczenie tego limitu powoduje utratę prawa do ryczałtu i konieczność rozliczenia na zasadach ogólnych według progresywnej skali podatkowej. Dodatkowym ograniczeniem dla tej formy opodatkowania jest to, że wiele rodzajów działalności zostało wyłączonych z opodatkowania ryczałtem m.in. apteki, lombardy, kantory, niektóre wolne zawody, np. doradcy podatkowi, architekci<sup>2</sup>. Zaletą ryczałtu jest to, że nie trzeba prowadzić księgi przychodów i rozchodów ani ksiąg rachunkowych jak przy zasadach ogólnych, a wystarczy uproszczona ewidencja przychodów. Przy rozliczeniu podatkowym nie uwzględnia się bowiem kosztów działalności. Podatek jest płacony od przychodu, bez pomniejszania go o koszty uzyskania przychodu, za to na ogół według niższych stawek. Wynoszą one: 20%, 17%, 8,5%, 5,5% i 3% – w zależności od rodzaju działalności<sup>3</sup>. Zeznanie o wysokości uzyskanego przychodu, wysokości dokonanych odliczeń i należnego ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych, podatnicy są obowiązani złożyć w urzędzie skarbowym w terminie do dnia 31 stycznia następnego roku podatkowego. Przy tej formie opodatkowania nie ma możliwości wspólnego rozliczenia z małżonkiem czy na zasadach przewidzianych dla osób samotnie wychowujących dzieci, dostępne są natomiast obowiązujące ulgi podatkowe, z wyjątkiem ulgi rodzinnej, którą odlicza się wyłącznie od podatku obliczonego według progresywnej skali podatkowej.

### *1.4. KARTA PODATKOWA*

Karta podatkowa dostępna jest wyłącznie dla podatników wykonujących określone zawody<sup>4</sup>. Przy opodatkowaniu według karty podatkowej nie ma obowiązku ewidencjonować przychodów ani kosztów działalności, a podatek przedsiębiorca płaci co miesiąc w stałej wysokości określonej w decyzji organu podatkowego, po pomniejszeniu go jedynie o zapłaconą składkę zdrowotną. Wysokość tego podatku zależy od rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej,

<sup>2</sup> Art. 8 ustawy z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (DzU z 1998 r., nr 144, poz. 930 ze zm.).

<sup>3</sup> Art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (DzU z 1998 r., nr 144, poz. 930 ze zm.).

<sup>4</sup> Art. 23 oraz załączniki nr 1, 2, 3, 4 ustawy z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (DzU z 1998 r., nr 144, poz. 930 ze zm.).

miejsca jej wykonywania i liczby zatrudnionych osób. Przy tej najprostszej formie opodatkowania nie przysługują ulgi i odliczenia podatkowe (oprócz odliczenia od wysokości ustalonej w decyzji organu podatkowego stawki podatku, składki na ubezpieczenie zdrowotne) ani preferencyjne rozliczenie z małżonkiem czy dla samotnych rodziców. Zaletą karty jest to, że przedsiębiorca nie ma obowiązku prowadzenia żadnych ewidencji dla celów tego podatku, nie obowiązuje go również obowiązek składania rocznych zeznań podatkowych, jak ma to miejsce przy pozostałych formach opodatkowania.

OCENA EFEKTYWNOŚCI OPODATKOWANIA WEDŁUG RYCZAŁTU  
EWIDENCJONOWANEGO ORAZ WEDŁUG ZASAD OGÓLNYCH  
WEDŁUG STAWKI LINIOWEJ 19%

Poniżej przedstawiona została przykładowa formuła analizy efektywności opodatkowania według ryczałtu ewidencjonowanego oraz według zasad ogólnych według stawki liniowej 19% z punktu widzenia dochodowości przedsiębiorstwa oraz optymalizacji decyzji dotyczącej wyboru formy ewidencji księgowej. Badaniu poddana została zależność:

- po pierwsze między dochodem a przychodem,
- po drugie między opodatkowaniem według ryczałtu ewidencjonowanego a opodatkowaniem na zasadach ogólnych według stawki liniowej 19%.

Przyjęto następujące oznaczenia:

- P – przychód (wartość sprzedaży) z pozarolniczej działalności gospodarczej,
- K – koszty uzyskania przychodu z pozarolniczej działalności gospodarczej,
- D – dochód z pozarolniczej działalności gospodarczej,
- $t_{PPL}$  – krańcowa stawka podatku dochodowego od osób fizycznych, tj. 19%,
- $t_{PPR}$  – stawka zryczałtowanego podatku dochodowego od przychodów ewidencjonowanych, tj. 3%, 5,5% i 8,5%,
- $t_D$  – stawka zryczałtowanego podatku dochodowego od przychodów ewidencjonowanych przeliczona na liniową stawkę 19%,
- $O_{PPL}$  – obciążenie podatkiem dochodowym od osób fizycznych na zasadach ogólnych według stawki liniowej 19%,
- $O_{PPR}$  – obciążenie zryczałtowanym podatkiem dochodowym od przychodów ewidencjonowanych,
- u – procentowy udział kosztów uzyskania przychodu w przychodach,
- d – wskaźnik dochodowości.

Model zawiera następujące założenia:

- Podatnik spełnia warunki, aby być podatnikiem zryczałtowanego podatku dochodowego od przychodów ewidencjonowanych oraz podatnikiem opodatkowanym na zasadach ogólnych według stawki liniowej 19%.

- W zależności od formy opodatkowania wielkość obciążenia podatkiem ustalana jest według następujących równań:
  - $O_{PPL} = D * t_{PPL}$  – dla podatku dochodowego od osób fizycznych na zasadach ogólnych według stawki liniowej 19%,
  - $O_{PPR} = P * t_{PPR}$  – dla zryczałtowanego podatku dochodowego od przychodów ewidencjonowanych.
- Procentowy udział kosztów uzyskania przychodu w wartości przychodu (sprzedaży), przedstawia równanie:

$$u = \frac{K}{P} * 100\%$$

- Wskaźnik dochodowości obliczany jest według następującego równania:

$$d = 1 - u$$

- Dochód przedsiębiorstwa stanowi nadwyżka przychodu nad kosztami ich uzyskania, co przedstawia następujące równanie:

$$D = P - K, \text{ czyli}$$

$$D = P - P * u$$

$$D = P * (1 - u)$$

$$D = P * d$$

Oznacza to, że wielkość przychodu (sprzedaży) przedsiębiorstwa określa równanie:

$$P = \frac{D}{d}$$

- Przy założonej wysokości dochodów, prawdziwe jest równanie:

$$P * t_{PPR} = D * t_D$$

Korzystając z powyższych założeń, zależność pomiędzy zryczałtowanym podatkiem dochodowym od przychodów ewidencjonowanych a podatkiem dochodowym na zasadach ogólnych według stawki liniowej 19% można zapisać następująco:

$$t_D = \frac{t_{PPR}}{d}, \text{ gdyż}$$

$$t_D = \frac{P * t_{PPR}}{D}$$

$$D = P * d$$

$$t_d = \frac{P * t_{PPR}}{P * d}$$

W tym przypadku efektywność formy opodatkowania z punktu widzenia minimalizacji wielkości płaconego podatku uzależniona jest od relacji:

- Jeżeli  $t_D < t_{PPL}$  – efektywniejszą formą opodatkowania dla przedsiębiorcy jest zryczałtowany podatek dochodowy od przychodów ewidencjonowanych, czyli  $P * t_{PPR} < D * t_{PPL}$ ,
- Jeżeli  $t_D > t_{PPL}$  – efektywniejszą formą opodatkowania dla przedsiębiorcy jest podatek dochodowy od osób fizycznych na zasadach ogólnych według progresywnej skali podatkowej,
- Jeżeli  $t_D = t_{PPL}$  – wysokość płaconego podatku dochodowego jest jednakowa przy obu formach opodatkowania, czyli  $P * t_{PPR} = D * t_{PPL}$ ,

W tabeli 1 przedstawiono przykładowe przeliczenie zryczałtowanego podatku dochodowego od przychodów ewidencjonowanych na odpowiadającą mu liniową stawkę podatku 19% w zależności od wskaźnika dochodowości (d) według równania  $t_D = \frac{t_{PPR}}{d}$ .

**Tabela 1. Przeliczenie stawek zryczałtowanego podatku dochodowego od przychodów ewidencjonowanych na stawkę liniową 19% w zależności od stopnia dochodowości przedsiębiorstwa**

Wskaźnik dochodowości d (w %)	Stawki zryczałtowanego podatku dochodowego od przychodów ewidencjonowanych $t_{PPR}$ (w %)		
	3%	5,5%	8,5%
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
2,00	150,00	275,00	425,00
6,00	50,00	91,67	146,67
10,00	30,00	55,00	85,00
14,00	21,43	39,29	60,71
16,00	<b>18,75</b>	34,38	53,13
18,00	16,67	30,56	47,22
22,00	13,64	25,00	38,64
26,00	11,54	21,15	32,69
28,00	<b>10,71</b>	<b>19,64</b>	<b>30,36</b>
29,00	10,34	<b>18,97</b>	29,31
34,00	8,82	16,18	25,00
38,00	7,89	14,47	22,37
42,00	7,14	13,10	20,24
<b>45,00</b>	6,67	12,22	<b>18,89</b>
<b>48,00</b>	<b>6,25</b>	<b>11,46</b>	<b>17,71</b>

Źródło: opracowanie własne.

Analiza stawki przeliczeniowej obliczonej w tabeli 1 ze stawką 19% obowiązującą przy formie opodatkowania działalności gospodarczej na zasadach ogólnych według stawki liniowej pozwala na wyciągnięcie wniosków, że opodatkowanie według ryczałtu ewidencjonowanego okazuje się efektywniejsze po osiągnięciu poziomu dochodowości:

- dla ryczałtu ewidencjonowanego 3% – wskaźnik dochodowości ponad 16%,
- dla ryczałtu ewidencjonowanego 5,5% – wskaźnik dochodowości ponad 29%,
- dla ryczałtu ewidencjonowanego 8,5% – wskaźnik dochodowości ponad 45%.

Ponadto z obliczeń dokonanych w tabeli 1 wynika, że przy założonym poziomie dochodowości w przedziale pomiędzy 2,00% a 48,00%:

- dopiero 28-proc. dochodowość daje przy wszystkich stawkach zryczałtowanego podatku dochodowego od przychodów ewidencjonowanych podatek mniejszy niż 32% (32-proc. stawka podatku w drugim przedziale progresywnej skali podatkowej obowiązującej w latach 2009–2011),
- aż 48-proc. dochodowość daje przy wszystkich stawkach zryczałtowanego podatku dochodowego od przychodów ewidencjonowanych podatek mniejszy niż 18% (18% stawka podatku w pierwszym przedziale progresywnej skali podatkowej obowiązującej w latach 2009–2011).

#### OCENA EFEKTYWNOŚCI OPODATKOWANIA WEDŁUG ZASAD OGÓLNYCH WEDŁUG LINIOWEJ STAWKI PODATKU 19% ORAZ WEDŁUG PROGRESYWNEJ SKALI PODATKOWEJ

Poniżej przedstawiona została przykładowa formuła analizy efektywności opodatkowania według zasad ogólnych według liniowej stawki 19% oraz według progresywnej skali podatkowej z punktu widzenia dochodowości przedsiębiorstwa. Badaniu poddana została zależność między opodatkowaniem według zasad ogólnych według stawki liniowej 19% oraz według progresywnej skali podatkowej.

Przyjęto następujące oznaczenia:

- D – dochód z pozarolniczej działalności gospodarczej,
- $t_{PPL}$  – krańcowa stawka podatku dochodowego od osób fizycznych dla opodatkowania według zasad ogólnych według stawki liniowej 19%,
- $t_{PIT}$  – krańcowa stawka podatku dochodowego od osób fizycznych dla opodatkowania według zasad ogólnych według progresywnej skali podatkowej, tj. 18% i 32%,
- $O_{PPL}$  – obciążenie podatkiem dochodowym od osób fizycznych na zasadach ogólnych według stawki liniowej 19%,
- $O_{PIT}$  – obciążenie podatkiem dochodowym od osób fizycznych na zasadach ogólnych według progresywnej skali podatkowej.



Model zawiera następujące założenia:

- Podatnik spełnia warunki, aby być podatnikiem opodatkowanym na zasadach ogólnych według stawki liniowej 19% oraz według progresywnej skali podatkowej;
- W zależności od formy opodatkowania wielkość obciążenia podatkiem ustalana jest według następujących równań:
  - $O_{PPL} = D * t_{PPL}$  – dla podatku dochodowego od osób fizycznych na zasadach ogólnych według stawki liniowej 19%,
  - $O_{PIT} = (D * 19\%) - 556,02$ <sup>5</sup> lub  $O_{PIT} = 14.839,02 + 32\% * (D - 85.528,00)$ <sup>6</sup> – dla podatku dochodowego od osób fizycznych na zasadach ogólnych według progresywnej skali podatkowej;
- Podatnik nie korzysta z preferencyjnych zasad opodatkowania, z ulg podatkowych, a dochody z pozarolniczej działalności gospodarczej są jego jedyymi dochodami.

Korzystając z powyższych założeń, zależność pomiędzy podatnikiem opodatkowanym na zasadach ogólnych według stawki liniowej 19% oraz według progresywnej skali podatkowej można zapisać następująco:

opodatkowanie według stawki liniowej 19% = opodatkowanie według progresywnej skali podatkowej w drugim przedziale, czyli

$$D * 19\% = 14.839,02 + (D - 85.528,00)$$

W tym przypadku efektywność formy opodatkowania z punktu widzenia minimalizacji wielkości płaconego podatku uzależniona jest od relacji:

- jeżeli  $D * 19\% < (14.839,02 + (D - 85.528,00))$  – efektywniejszą formą opodatkowania dla przedsiębiorcy jest podatek dochodowy od osób fizycznych na zasadach ogólnych według stawki liniowej 19%,
- jeżeli  $D * 19\% > (14.839,02 + (D - 85.528,00))$  – efektywniejszą formą opodatkowania dla przedsiębiorcy jest podatek dochodowy od osób fizycznych na zasadach ogólnych według progresywnej skali podatkowej,
- jeżeli  $D * 19\% = (14.839,02 + (D - 85.528,00))$  – wysokość płaconego podatku dochodowego jest jednakowa przy obu formach opodatkowania.

W tabeli 2 przedstawiono przykładowe obciążenie dochodów z pozarolniczej działalności gospodarczej przy opodatkowaniu według zasad ogólnych według stawki liniowej 19% oraz progresywnej skali podatkowej w zależności od wysokości dochodów (D).

<sup>5</sup> Sposób obliczenia podatku dochodowego w pierwszym przedziale progresywnej skali podatkowej obowiązującej w latach 2009–2011.

<sup>6</sup> Sposób obliczenia podatku dochodowego w drugim przedziale progresywnej skali podatkowej obowiązującej w latach 2009–2011.

**Tabela 2. Obciążenie podatkiem dochodowym o stawce progresywnej i o stawce liniowej przedsiębiorców o różnych dochodach**

Wysokość dochodu z pozarolniczej działalności gospodarczej = podstawie opodatkowania w zł		Podatek dochodowy od osób fizycznych obliczony dla zasad ogólnych według progresywnej skali podatkowej w zł	Podatek dochodowy od osób fizycznych obliczony dla zasad ogólnych według stawki liniowej 19% w zł
<i>1</i>		<i>2</i>	<i>3</i>
I przedział skali podatkowej	20.000 <sup>a)</sup>	3.044	3.800
	40.000 <sup>a)</sup>	6.644	7.600
	60.000 <sup>a)</sup>	10.244	11.400
	80.000 <sup>a)</sup>	13.844	15.200
	85.528 <sup>b)</sup>	14.839	16.250
II przedział skali podatkowej	90.000 <sup>c)</sup>	16.270	17.100
	<b>96.384<sup>c)</sup></b>	<b>18.313</b>	<b>18.313</b>
	100.000 <sup>c)</sup>	19.470	19.000
	200.000 <sup>c)</sup>	51.470	38.000
	300.000 <sup>c)</sup>	83.470	57.000

**Przyjęte założenia:**

– podatek obliczono posługując się skalą podatkową obowiązującą w latach 2009–2011:

Przedziały dochodów w złotych		Podatek wynosi
ponad	do	
	85 528	18% minus kwota zmniejszająca podatek 556 zł 02 gr
85 528		14 839 zł 02 gr + 32% nadwyżki ponad 85 528 zł

a) dochód w wysokości 20 000 zł; 40 000 zł; 60 000 zł; 80 000 zł – stanowi przykład dochodu z I przedziału skali podatkowej obowiązującej w latach 2009–2010,

b) dochód w wysokości 85 528 zł – stanowi kwotę graniczną I przedziału skali podatkowej obowiązującej w latach 2009–2010,

c) dochód w wysokości 90 000 zł; 96 384 zł; 100 000 zł; 200 000 zł; 300 000 zł – stanowi przykład dochodu z II przedziału skali podatkowej obowiązującej w latach 2009–2010.

Źródło: opracowanie własne.

Z zawartego w tabeli 2 porównania opodatkowania według progresywnej skali podatkowej i opodatkowania według stawki liniowej 19% wynika, że opłacalność opodatkowania przedsiębiorcy podatkiem liniowym w stosunku do podatku płaconego według skali dwustopniowej 18% i 32% ma miejsce dopiero po przekroczeniu poziomu dochodów 96 384,00 zł. Przy tej kwocie dochodu z pozarolniczej działalności gospodarczej nastąpi wyrównanie podatku dochodowego obliczonego według progresywnej skali podatkowej i stawki liniowej 19%. Oznacza to, że liniowa forma opodatkowania jest korzystniejsza dopiero dla przedsiębiorców uzyskujących dochody ponad 96 384,00 zł.

## WNIOSKI

Ustanawiana przez ustawodawcę swoboda wyboru formy opodatkowania prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej, przetrzuca na przedsiębiorcę ryzyko decyzji oraz wymusza konieczność wielokryterialnej analizy ekonomicznej. Jej poprawność uznać można jako jeden z podstawowych warunków przetrwania i rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw.

## LITERATURA

- Chojna-Duch E., 2007, *Polskie prawo finansowe. Finanse publiczne*, Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis, Warszawa.
- Gomułowicz A., Malecka J., 2007, *Podatki i prawo podatkowe*, Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis, Warszawa.
- Kulicki J., 2003, *Podatek dochodowy od osób fizycznych*, Dom Wydawniczy ABC, Wydanie 3, Seria: „Studia podatkowe”, Warszawa.
- Podstawka M. (red.), 2010, *Finanse*, Wyd. PWN, Warszawa.
- Sokołowski J., 2000, *Opodatkowanie działalności gospodarczej w Polsce*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. Oskara Langego we Wrocławiu, Wrocław.
- Ustawa z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (DzU z 1998 r. nr 144, poz. 930 ze zm.).
- Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (DzU z 2000 r., nr 14, poz. 176 ze zm.).

*Streszczenie*

Jednym z problemów, z jakim muszą się zmierzyć przedsiębiorstwa należące do grupy małych i średnich, jest wybór formy opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych. Przedsiębiorcy rozpoczynający, czy też kontynuujący jej prowadzenie mają do wyboru: opodatkowanie na zasadach ogólnych zarówno według progresywnej skali podatkowej, jak i według stawki liniowej 19% oraz opodatkowanie w formach zryczałtowanych według ryczału ewidencjonowanego bądź karty podatkowej. Każda z wymienionych metod opodatkowania ma swoje zalety i wady. W zależności od rodzaju prowadzonej działalności, jej rozmiaru oraz poziomu uzyskiwanych przychodów, jak też poziomu ponoszonych kosztów ich uzyskania, przedsiębiorca powinien wybrać rozwiązanie najbardziej efektywne.

Celem tego opracowania jest usystematyzowanie małych i średnich przedsiębiorców pod względem osiąganych wyników ekonomicznych, dla których korzystne jest stosowanie poszczególnych form opodatkowania. W tym celu posłużono się: po pierwsze analizą efektywności opodatkowania według ryczału ewidencjonowanego oraz według zasad ogólnych według stawki liniowej 19%, po drugie analizą efektywności opodatkowania według zasad ogólnych i stawki liniowej 19% oraz według progresywnej skali podatkowej.

---

## **The Choice of the Effective Income Taxation Form of Physical Persons, Small and Medium-Sized Enterprises**

### *Summary*

One of the problems that small and medium-sized enterprises have to face is the choice of the income taxation form of physical persons. The entrepreneurs who start or continue running their own business can decide on taxation based on general rules according to both: progressive tax rate or linear tax rate of 19% and taxation based on flat rate charges or a tax card. However, all of the abovementioned methods have their advantages and disadvantages. The entrepreneur should choose the most optimum solution depending on sort of business, its extent and level of costs of earned income.

The goal of this assessment is, first of all, the analysis of the effectiveness of flat rate charges and according to linear tax rate 19%; second of all, the analysis of effectiveness of the general rules of linear tax rate 19% and according to progressive tax rate. The analysis were helpful in systematizing small and medium-sized enterprises according to their economical results, for which certain forms of taxation will be profitable.